

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 24 Cor.
Pe jum. an . . . 12 "
Pe o lună . . . 2 "

Arad de Dunărea
Pe un an . . . 4 Cor.
Pentru România și
America . . . 10 Cor.

Arad de și pentru Ro-
mânia și străinătate pe
un an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRATIA
Deák Ferenc-utca 20.

INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.
Manuscripte nu se în-
polază.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Monarhie trialistă.

Principele *Lichtenstein*, șeful socialiștilor creștini din Austria, prezentând săptămâna trecută în camera austriacă propunerea sa de urgență cu privire la desbaterea proiectului de lege despre anexarea Bosniei, a rostit un discurs de mare însemnătate întrucât a zugrăvit conturile unei noi configurațiuni a monarhiei habsburgice: configurațiunea trialistă.

Pretențiunile stărnite de unguri cu privire la Bosnia — a zis *Lichtenstein* — s'au prescris de mult. Drepturile Austriei asupra Bosniei se întemeiază pe niște fapte, pe cari omenimea le păstrează încă în viuă smintire: jertfele de bani și de sânge aduse în decursul ocupațiunii. Austriacii sunt oameni moderni: nu-și întemeiază titlurile de drept asupra teritoriilor și popoarelor pe hârtii îngălbenite, ci pe idei vii. Incepând dela mijlocul veacului al 19-lea, în politica Europei singur ideea națională are putere creatoare de stat. Provinciile ocupate nu se pot alipi nici cătră Ungaria și nici cătră Austria, ci singura țintă, spre care trebuie să năzuiască toți patrioții conștienți, e unirea poporului serbo-croat și autonomia lui liberă.

Deputatul *Sustersici*, tălmăcind aspirațiunile slavilor de Sud, a desenat și mai lămurit cadrele visatului stat unitar slav. El revendică pe seama saborului din Bosnia competența unui parlament imperial, pri-

mind în acest caz monarhia habsburgică caracterul unei mari puteri slave și strămutându-se centrul ei de gravitațiune la Sud. Un alt visător, deputatul *Laginja*, zărește deja în închipuirea sa dimensiunile uriașe ale unei mari împărății slave de Sud, care să unească sub schiptrul Habsburgilor și Serbia și Muntenegiul. *Particularismul dinastic* al sârbilor și muntenegrenilor — a zis el — sunt singurele stavili în calea contopirii naționale depline a slavilor de Sud, acestea stavili însă se vor prăbuși în fața puterii Habsburgilor.

E foarte firesc ca oratorii slavi să accentueze solidaritatea tuturor slavilor, mai ales că în anii din urmă ideea națională a cucerit pe deplin sufletele slavilor și ea se manifestă viu în toate acțiunile lor mari. Nu e firesc însă ca ei să dorească unirea națională a slavilor de Sud sub schiptrul habsburgic. A despica forma dualistică pentru a icui în imperiul habsburgic un mare stat sudic, nu poate fi decât o năzuință vremelnică a slavilor. Săvârșită odată unirea lor națională, aspirațiunile lor ar prinde aripi mai îndrăznețe, expansiunea conștiinței lor naționale potențate ar sparge cadrele atât de subredde ale unei monarhii trialiste, și s'ar porni procesul de închegare a marelui împărății slave de sud, cu leagănul întins peste Balcani, cu domnitori naționali independenți.

E interesantă atitudinea cehilor în fața acestei perspective a unirii slavilor de Sud. Bărbații politici cehi în discursurile lor ro-

stite în chestiune s'au ferit de-a atinge ideea monarhiei trialiste. Prin separațiunea elementelor slave de Sud, raportul de putere dintre germani și cehi, s'ar schimbă în defavoarea cehilor. E firesc deci ca cehii să nu dorească alipirea Bosniei către celelalte provincii slave de Sud. Ei cer înzestrarea Bosniei cu autonomie provincială și încorporarea ei la Austria, căci sporindu-se în felul acesta elementul slav în Austria, s'ar putea întruchipă mai ușor federalizarea popoarelor slave și pierzându-și elementul german preponderanța, s'ar împlini cu vremea și visul lor: Bohemia națională și independentă. Cehii în consecință, se vor opune și alipirii Bosniei către Ungaria. Ei nu vor să renunțe la sprijinul ce li îmbie anxietatea, iar pentru Ungaria nutresc multă aversiune atât din pricina teroarei șoviniste ce exercitează ungurii asupra slovacilor, cât și din considerații economice.

Singuri germanii vechi doresc încorporarea Bosniei la Ungaria, în înțelesul programului dela Linz. Ei recunosc primejdia ce amenință elementul german din partea slavilor și ca s'o prevină, își vor pune în cumpănă toată influența. Reprezentantul lor, deputatul *Malik*, a pretins în șirul discuției ca nu numai Bosnia, ci și Dalmația să se alipească Ungariei. În chipul acesta scăzând numărul slavilor din Austria, germanii ar înfruntă mai ușor primejdia panslavă.

Primul ministru, baronul de *Bienerth*, ca să împace glasurile atât de potrivnice între

FOIȚA ZIARULUI TRIBUNA.

ARTA NAȚIONALĂ.

De Ioan Russu-Șirlianu.

Astăzi vară P. S. Sa Episcopul dr. D. Redu a avut onoarea să găzduiască în somptuosul său palat din Oradia-mare pe A. Sa prințul *Salvator*. Dintre multele lucruri de marmoră, mătasă, aur și argint ce împodobesc palatul, atenția A. Sale a fost atrasă de un modest covoraș dinaintea unui pat. Prințul l-a privit mult și cu mirare. Iar la urmă a exclamat cu admirație: Dar de unde este această minunată țesătură?

P. S. Sa Episcopul i-a răspuns că este țesătură națională românească, opera unei țărance. Prințul care nu ne prea cunoaște, a ascultat cu interes toate informațiunile date de înaltul prelat, care în același timp și-a cerut voie să ofere acest lucru țărănesc Alteței Sale. Nu l-a trimis însă singur, ci la atelierul din Orăștie al Reuniunii femeilor române din Hunedoara a mai comandat și alte țesături naționale, una mai frumoasă decât alta. După cum aflăm, ele au făcut senzație și li-s'a dat loc de onoare în palatul princiar din Viena, unde le admiră toți câți au norocul să umble p'acolo.

Tot astăzi vară s'a aranjat în Șimleu o expoziție de lucruri naționale. Reuniunea femeilor române din Hunedoara a trimis și ea la această expoziție câteva lucruri confecționate în atelierul său din Orăștie. Câți au fost la adunarea generală a Astei, le-au admirat toți.

Iar de ieri în fața vitrinei unei prăvălii aradane (*Hoffmann*) se adună întreg publicul aradan să — admire. Și anume, să admire tot obiecte confecționate în atelierul din Orăștie al Reuniunii femeilor române din Hunedoara. Sunt sigur, că dacă aceste obiecte ar fi expuse în mijlocul Parisului, publicul rafinat în gusturi al capitalei *lumei* le-ar admira cu aceeași frenesie.

În tot cazul alt popor, chiar Ungurii de pildă, ar fi știut să dea o dezvoltare largă și rentabilă acestei industrii, pe care dacă ar avea-o un popor mare, ca germanii ori francezii, desigur că ar fi cucerit cu ea lumea întregă și ar fi făcut tributare și-e și toate popoarele culte și bogate din cele cinci continente.

Într'adevăr, avem a face nu cu simple lucruri de mână țărănești, cum ar putea face orice nație, ci avem în fața noastră obiecte de artă, cari intrunesc finețe, gust deosebit, fantezie de cap lămurat și inimă caldă, și o îndemănare de care numai la țărâna română poți afla.

Nu știi ce să admiri mai mult: combinarea colorilor ori execuțiunea d'o extraordinară artă!

Nu e popor în Europa, care să aibă o așa industrie de casă și până ce Reuniunea agricolă din Sibiu n'a compus *intâiul* album cu țesături țărănești, noi nici nu ne-am dat seamă de — arta națională română. Da, pentru că ceea ce produce țărâna română cu războiul ei primitiv și cu gherghelul străbun, ceea ce iese din atelierul dela Orăștie nu e simplu — industrie, ci opere de artă, pe cari cu dreptate le admiră prinții, cari cu drept cuvânt figurează ca podoabe ale palatelor princiare. Imi adus aminte că înainte ca patru-sprezece ani am văzut în Maramureș un

covor românesc, care a fost dăruit papei (cu prilejul unui pelerinaj condus de I. P. S. Sa actualul mitropolit al Blajului). Era d'o rară frumusețe, făcut de țărânce dintre cari desigur nici una nu știa carte. Am aflat în urmă că l'a admirat și papa și toți înalții demnitari ai Vaticanului. Covorele de Smyrna ori cele persiane desigur că nu sunt mai perfecte!

Cu drept cuvânt, dar, albumul prezintat de profesorul D. Comșa la Cartea Regală română a fost admirat nu numai acolo, ci și la Berlin.

Avem, incontestabil, o artă națională, de care putem fi mândri.

E vorba însă ca să ne știm folosi de ea, să facem dintr'ansa pe d'oparte mijloc de a atrage atenția lumii mari asupra poporului român, iar pe de altă parte să deschidem iavor de venit pentru zărmănele noastre sate, pentru bietele noastre țărânce.

Fără îndoială, progres se face. Mi-se pare însă că prea încet și prea așa, la întâmplare... Câți ani sunt adesea dela prima expoziție din Sibiu, când generalul *Davila* dusese faima la Bacurești? Tre-o treizeci. Și azi mâne un pătrar de secol dela expoziția din Hateg, aranjată tot de Asociație.

Până la marea expoziție aranjată, înainte cu șase ani, în sala dela *Gesellschaftshaus* din Sibiu, de regretatul Dr. D. P. *Barcianu*, de dnii D. *Comșa* și V. *Tordășianu* și apoi cea aranjată în vara anului 1905, cu prilejul serbărilor Asociațiunii, ptem zice că nici noi între noi nu am cunoscut bogăția și măreția acestei arte naționale române.

ele, a răspuns că incorporarea Bosniei e o chestiune ce aparține deopotrivă competenței corpurilor legiuitoare ungare și austriace. Ea va fi rezolvită în deplin acord cu Ungaria, pe temeiul articolului de lege din 1880, care hotărăște deplina paritate de drepturi cu privire la Bosnia.

Judecând după tenorul aprins al discuțiilor din camera austriacă, proiectul anexiunii va stârni un viforos antagonism între Ungaria și Austria.

Ungurii nu vor renunța la fictivele lor drepturi istorice și vor ridică pretențiuni și în numele intereselor dinastiei, căci cea mai nouă fantasmagorie ce turmentează creerii vajiicilor noștri compatrioți e ilusia preponderanței lor între toate popoarele monarhiei. Ei se cred azi, în mijlocul pistrîului conglomerat de popoare, singurul element trainic pe care să se poată răzema dinastia. Confesiunea lor e principiul că azi numai ideea națională e alcătuitoare de stat, și răstălmăcînd realitatea cred a fi săvârșit deja în mare parte maghiarizarea naționalităților din Ungaria și speră să maghiarizeze, în termen fix, Bosnia, Herțegovina, Croația, Slavonia și Dalmația, dacă aceste teritorii s'ar încredința luminatelor ocărui.

Noi, românii, cari am luptat de multe ori prin pădurile seculare ale vechei Illyrii, cari sub conducerea generalului Philippovits am înfrânt și cea din urmă răscoală a insurgenților bosniaci în 1878, noi nu suntem în situație a ridică pretențiuni întemeiate pe trecutul istoric, și privim dela depărtare numai, frământările streine de sentimentele noastre.

Incorporarea Bosniei la Ungaria, după cum am mai spus-o la acest loc, nu poate atinge defavorabil soarta noastră, de asemenea nici ideea monarhiei tripartite, cu statul slav la Sud, — dacă nu favorabil.

Ne pare însă semnificativ că ideea monarhiei tripartite s'a zămislit tocmai în sânul socialiștilor creștini, partid care slujește mai cu străduință năzuințele federalistice ale dinastiei.

Și d'atunci un singur atelier, în care se munceste conștient, cu pricepere și cu zel. Pația. Negreșit însă, meritul renașterii femeilor române din Hunedoara (meritele doamnelor Elena Hossu născută Pop de Bazești, Erdeli din Orăștie și ale domnișoarei Tiberia Barciann) sunt cu atât mai mari.

Dar ce nu s'ar putea ajunge dacă ar fi mai multe ateliere de acestea, câte unul (cel puțin) în fiecare provincie locuită de români? S'ar putea atunci deschide câte un bazar cu țesături și broderii românești în ori care oraș mare. Fără exagerare, dar milioane am aduce de prin orașe ca Viena, Berlinul, Parisul etc., pentru că ori unde am expune aceste obiecte de artă națională, pretutindeni ele ar fi admirate și — cumpărate.

Intr'un viitor articol vom arăta ce credem că ar fi nimerit a se face pentru înflorirea artistică noastre industriei naționale.

H A Z.

In târgul de cai.

Românul: De vânzare ție calul țigane?

Țigănul: Ca fata ai mare!

Românul: Da bonu-i?

Țigănul: De bună seamă!

Românul: Că doară te-am văzut acolo când eră să arcați dealul că stătea în loc să se gândese să arce ori ba?

Țigănul: De bună seamă! E cal cuminte. El știa că de cealaltă parte a dealului și așa trebuie să se scobore...

Tricolorul urmărit. Din Orăștie ni-se scrie: *Căpitanul de poliție din Orăștie (Szász-város) pe baza unei ordinațiuni ministeriale, a pedepsit pentru folosirea brâului tricolor pe costum național românesc, cu câte 30 coroane ori 2 zile temniță, pe următorii domni: Dr. August Deac, Petru Manole, Dr. Sever de Orbonaș și Romulus Sabo. Aceiaș pedeapsă i-a ajuns și pe d-nii Dr. Aurel Oprea și Ioan Mihali, fiindcă copiii lor au purtat tricolor românesc.*

Subt pretextul aceluiaș delict, au fost citați mai mulți tineri țărani la capitanatul din Orăștie. Despre pedeapsa ce li-se va dicta, vă vom scrie.

Intimități despre arhiducele Francisc Ferdinand.

»Frankfurter Zeitung« publică un articol care face mare senzație în lumea politică.

Între altele scrie:

Francisc Ferdinand, moștenitorul de troa armărește în deplină liniște purtarea personalităților politice. Știe despre sine ce a făcut până acum, și din trecutul fiecărei trage concluziuni pentru viitor. Pentru orice funcție își are candidatul său și în alegerea acestora se conduce numai de motive obiective. E caracteristic, că dintre funcționarii noștri în timpul din urmă după recomandarea sa, nici unul nu face parte din aristocrația aulică. Nici baronul Beck, fostul prim-minister, nici Conrad, șeful de stat major, nici ministrul de externe baron Aerenthal nu aparțin familiei aristocrației. Br. Aerenthal este dintr'o familie ovrelască de banchier.

Clericali din Austria îl consideră pe arhiducele de al lor. Intr'adevăr, Francisc Ferdinand nu e numai religios, el susține legături mai intime cu partidul clerical, decât cu alte partide. În camera austriacă adesea se poate vedea un călugăr benedictin, cu numele pater Augustinus. Nainte de a se căsători el se numea conte Galen și fusese referent guvernial în Westfalia. Acum e confesorul curții arhiducelui și omul său de încredere. Prezența sa în Reichsrath însemnează că în vre-o chestie oarecare, la ordinea zilei, el comunică vre-unui fruntaș creștin socialist părerile arhiducelui.

Cu tendințele partidului kossuthist Francisc Ferdinand nu simpatizează. D'acoi a ieșit vestea că ar url pe unguri. Din cauza antipatiei ce are pentru partidul kossuthist s'a iscat, în timpul său nefulegeroa sa cu împăratul, când domnitorul intrase adică în pertractări cu kossuthiștii. El a zis atunci supărat:

— Coroana este cași un majorat și nimeni, nici chiar parlatorul ei actual nu are voie să-i întanece strălucirea.

Asta a ajuns și la urechile împăratului, care s'a supărat și apoi numai greu s'a împăcat.

Din Cluj.

În 16 Decembrie s'a ținut adunarea constituantă a clubului român comitatens. Au luat parte lamura românilor din comitat.

Di Cluj aceia cari au simțul și dorința de a lueră și pentru luminarea poporului. Au lipsit aceia, pe cari împrejurările și simțomintele li despart de obștea română. Aceștia sunt mai mulți durere. Aici în centrul științelor maghiaro-semi-tizate.

»Ungaria« diu Moldován Gergely scrie și îndrugă în absurdități mereu și să trimite gratis aproape la toți preoții și învățătorii români. Nu vreau să mă ocup cu această monstruoșitate națională.

Trag atențiunea celor mai puțin versați în ale poliției stăpânitoare, ca să fie cu ochii în patru când cetesc absurditățile cu cari tractează »Ungaria« pe cetitorii săi.

Mersu scrie să ne împăcăm cu maghiarii, fără de a spune și condițiunile de pace. Din diverșii articoli ce se publică din partea mai multor ge-

deoni, ce scriu în »Ungaria« rezultă însă că pe cea s'ar putea eșeptul.

1. Noi românii să abdicem de orice drepturi politice. (Vezi articolul din Nr.-ul 274 al »Ungariei« »Andrássy și noi«).

2. Deputații români să nu facă nici o opoziție guvernului, ci să-i voteze tot ce cere. (Vezi Nr. 273).

La aceasta numai atâtă răspundem »Ungariei« să ne arele un popor în lumea mare, care abdică când el de bună voie de a face politică națională s'au putut susține și dacă mai există atare popor undeva? Și atunci cu satele ne vom înrola subt steagul pacificator al »Ungariei«. — Păcat stănci mai slăbească cu dragostea plătită din fondul de dispozițiune al guvernului din Pesta. Și numai facă zizanie stăindu-se a timpului capuților preoților și a învățătorilor, cari nu sunt în stare de a pătrunde în filosofia cea necinstită a »Ungariei«.

Un colon.

Acțiunea studenților din București

— Corespondență particulară a »Tribunei«. —

București, 20 Dec. 1908.

O vie mișcare de consolidare, de muncă pentru neam s'a pornit în sânul studenției române universitare din București. Noi studenții ni-am dat seama de câtă însemnătate e pentru un neam ca să aibă fi bravi, muncitori, și însuflețiți pentru ideșurile neamului, și am hotărât să ruperem cu trecutul destul de sărac căl privește activitatea și să începem să muncim pentru solidaritatea tuturor studenților români, de pretutindeni, pentru răspândirea și întărirea culturii noastre naționale și a conștiinței de neam puternice și demne de viitor frumos.

Societatea centrală a studenției române din aici, »Uniunea studenților români« a ținut, pentru a se dezbate programul pe care să-l armeta studențimea română, o adunare generală, în trecut, care a reușit admirabil. Pentru a chema întreaga studenție bucureșteană subt steagul studental Mircea Russu a propus, iar tinerimea a primit armătura apel către studențime:

Apel.

Trăim între împrejurări politice extraordinare în mijlocul unei atmosfere care din zi în zi devine tot mai înfierbântată, într'o epocă de furtuni care va decide pentru multă vreme soarta noastră și a popoarelor cari ne impresionează. Oriental e în fierbere și țara are nevoie de tinerime, de patrioți buni, și are mai ales nevoie de o tinerime care să fie garanța unui viitor sigur și fericit.

Dar în timp ce în inimile tinerilor sârbi cotește patima războiului, în timp ce pe străzile capitalei austriace au curs șiroaie de sânge italian, în lupta împotriva tirăniei, în timp ce junii turci și tinerimea bulgară ni-au dat dovezi de nobil patriotism, studențimea română nu s'arătat un interes destul de pronunțat față de evenimentele mari cari se desfășoară, și mai ales nu a dat expresie acestui interes în mod solid.

Trebuie să reparăm greșelile trecutului, să ne apropiem unii de alții, să ne facem o educație politică-culturală în cel mai curat spirit național, ca astfel viitorul să ne găsească pururea uniți în jurul drapelului, gata a isfrunta orice lovitură. Solidaritatea noastră va potența, totodată, energia noastră, avântul nostru și spiritul nostru de întreprindere, și în locul lăncetăriei de până acum un spirit larg și viu va stăpâni sufletele noastre.

Chiemăm pe toți acei studenți români, cari doresc o consolidare a întregii studenții din capitală în a doua adunare generală a »Uniunii studenților români«, care se va ține la Vineri, în 12 Decembrie v. în sala mare a »Uniunii« și sperăm că ziua aceasta va întări credința noastră că începutul unei vieți pulsante și frățești, a studenției române, nu e departe. Suntem pătrunși de dorința, că acțiunea noastră, pornită din îndemn sincer și întreprinsă cu răvnă și însuflețiri profunde, să fie de folos nu numai dulcii noastre Români, ci întregului neam românesc!

»Uniunea studenților români«.

Din România.

Răspunsul senatului la mesajul tronului. (Primirea comisiunii la palatul regal). Ieri la orele 12 M. Sa regele a primit în sala tronului comisiunea însărcinată cu răspunsul senatului la adresa tronului.

Membrii comisiunii s'au întrunit la senat la orele 11 și jumătate a. m., și au pornit cu un șert de oră mai târziu precedat și urmat de câte un escadron din regimentul de escortă.

După introducerea membrilor comisiunii în sala tronului, dnul general Mavrocordat, mareșalul curții, anunță pe M. Sa regele, care ocupă tronul având la dreapta pe A. S. R. Principele Ferdinand, iar la stânga pe toți domnii miniștrii.

Dnul general Budișteanu vice-președinte al senatului, cetește adresa de răspuns la mesajul tronului, după care M. Sa regele mulțamește în vre-o câteva cuvinte calde.

M. Sa regele și A. S. R. principele Ferdinand se întrec în apoi îndelung cu membrii comisiunii.

Dela Curte. Sâmbătă fiind aniversara zilei onomastice a A. S. R. principelui Nicolae, atât curtea regală cât și cea princiară a primit un mare număr de telegrame de felicitări din întregă țară.

Dl Dimitrie A. Sturdza, președintele consiliului de miniștri fiind bolnav, dl I. Brătianu ministrul de Interne a prezentat A. A. L. L. R. R. principelui și principesei moștenitoare, felicitările guvernului.

În tot timpul zilei de ieri registrele au fost deschise la palatul Cotroceni.

Sâmbătă la orele 10 și jumătate a. m. A. A. R. R. micii principii Carol, Elisabeta, Maria și Nicolae, au asistat la serviciul divin oficiat la mitropolie.

Îndrumarea gospodărească a elevilor școlilor primare. Instituțiile de pe lângă școlile primare No 1, 2 și 3, din T. Severin, în urma sfatului apărut în „Monitorul Oficial”, dat de către dl Spiru Haret, ministrul instrucțiunii publice, au început cursuri practice și teoretice cu elevii.

Pentru cursurile teoretice s'a ales ziua de Mercuri, între orele 4 și 5; iar pentru cele practice ziua de Duminică, cu elevii din cl. IV.

Directoarele școlilor au luat pe eleve în piață și le-au arătat cum se alege carnea pentru diferite feluri de mâncare, cum se aleg zarzavaturile, cum se cântărește, etc.

Micile eleve au arătat o deosebită aplicație către arta bucatăriei și menajului.

Dl Dem. Burgețanu, revizorul școlar respectiv, a înaintat ministrului instrucțiunii publice numele tuturor damelor instituitoare, care s'au devotat acestei frumoase misiuni.

Griza orientală.

Chestiunea conferinței.

După informațiile ziarului *Daily Post* din Birmingham, un ziar de obicei bine informat, ministrul de externe rus, dl Izwoisky i-a comunicat dlui Grey, ministrul de externe englez, că între Rusia și Austro-Ungaria s'a realizat un deplin acord în chestiunea anexiunii și că vor părea și ideea conferinței, în cazul dacă negocierile dintre Austro-Ungaria și Turcia se vor sfârși pașnic.

Biroului de informații ungar i-se scrie din Viena: În fața zorului cu care se înarmează Serbia și Muntenegrul, monarhia s'a văzut nevoită a recurge la măsuri de apărare. Interesarea însă ce deșteptau la început aceste măsuri, s'a abătut mai apoi asupra unei chestiuni de mai mare în-

semnătate: asupra conferinței puterilor semnataro. Cu ocaziunea ultimului turneu european al ministrului rus Izwoisky, care turnea urmând mai mult scopuri financiare decât politice, s'a lansat în Franța și în Anglia ideea conferinței, în interesul căreia au avut loc atât la Londra cât și la Paris, mai multe consfătuiri. Impotriva conferinței monarhia austro-ungară n'avea nimic de obiecționat și ideea ei a și fost adoptată la Viena. În felul acesta a învăscut din simburile chestiunii balcanice o chestie europeană.

Condițiile puse de monarhia austro-ungară lămurau însă, că conferința nu se va putea întruni decât stabilindu-se înainte și în conțelegere, chestiunile menite să formeze programul ei. Ideea conferinței era însă numai o chestiune de însemnătate secundară pe lângă chestiunea cardinală și propriu zisă, a negocierilor cu Turcia. În urma acestora și centrul de greutate al chestiunii, la început, s'a strămutat din Belgrad la Petersburg, iar de acolo, pe urmă, la Constantinopole, deci acolo, unde trebuia să se strănute deja dintrun început. La Constantinopole tratativele cu turcii, reînate, sunt în decurgere și putem nădăjdui, că deja în apropiatul viitor se va găsi modalitatea care să mulțamească atât pe turci cât și pe austriaci. Iar dacă se va ajunge la înțelegere cu turcii, toate celelalte chestiuni se pot socoti de rezolvite. Monarhia noastră a păstrat întotdeauna relațiuni cordiale cu Turcia și suntem în drept a presupune, că și Turcia nutrește sentimente prietenești față de noi, deoarece o Turcie pașnică ni este un vecin plăcut.

Anglia în contra păcii în Balcani.

Presă engleză duce o campanie aprinsă în contra lui Izwoiski. Anglia vede cu ochi răi împăcarea dintre Austria și Rusia. Prin aceasta Anglia se declară în contra menținerii păcii.

Tratativele turco-austriace.

Guvernul turcesc prelinde ca Austria care a anexat Bosnia și Herțegovina, să la asupra sa o parte din datoriile imperiului otoman, ce ar veni pentru aceste două provincii. Această datorie face suma de 150 milioane de franci.

Din această sumă, guvernul austriac vrea însă să-și tragă cheltuielile avute cu pacificarea, Carl cheltuielii — după afirmația lui — înțrec această sumă. În cercurile politice se crede că se va ajunge la un compromis.

Anglia contra Austro-Ungariei.

Carentul pornit în Turcia în contra mărfurilor austriace la proporții tot mai mari. Lovitura dată comerțului austriac este cu atât mai mare, cu cât alte puteri, ca Rusia, Franța și Anglia au reușit să înlocuiască pe negustorii austriaci, așa că aceștia nu pot nădăjdui că-și vor recăștiga situația de altădată în Turcia.

Curentul antisaustric s'a întins înăuntrul imperiului. În fiecare localitate s'au format comitete de propagandă în contra mărfurilor austriace. La Adrianopol s'a format un sindicat, care nu lucrează numai în contra mărfurilor austriace ci și în contra celor provenite din Bulgaria.

Și altădată Turcia a fost nevoită să îndure lovituri și pierderi. Niciodată însă dorul ei de răzbunare nu s'a manifestat mai puternic, cu mai multă stăruință. Niciodată n'a dat lovitura atât de sigură și la locul ei. La protestele guvernului din Viena, guvernul din Constantinopol a declarat că mișcarea în contra mărfurilor austriace nu va încetă decât atunci, când chestia Bosniei și a Herțegovinei va fi definitiv tranșată.

Până atunci, deșeușul Austriei e pierdut în orientul Europei.

De unde atâta energie și fanatism la poporul turcesc, pe care ne învățăm să-l credem așa de nepăsător?

Astăzi există date sigure că această mișcare este sprijinită de Anglia în primul rând.

Membrii comitetului de boicotare declară chiar ei că sunt sprijiniți și îndrumați de consulul englez din Constantinopole. În unele cercuri se afirmă că cele mai multe articole de ziar publicate de presă turcească în contra Austriei au fost inspirate sau chiar scrise de membrii ambasadelor engleze din Constantinopole.

Aceleași știri sosesc din Haifa și Beirut, unde consuli englezi dela început s'au alăturat la această mișcare, dând conducătorilor turci toate instrucțiunile.

Astfel stând lucrurile, e ușor de prevăzut că mișcarea în contra mărfurilor austriace va dura încă multă vreme sprijinită fiind în primul rând de Anglia și apoi de Rusia și Franța, cari au luat interesul de a-și câștiga deșeușuri noi pentru industria și comerțul lor.

Iar Austriei nu-i rămâne decât să cedeze cererilor de despăgubiri formulate de guvernul otoman.

Reorganizarea armatei turcești.

Ministerele de războiu și cel de marină desășoară o vie activitate pentru reorganizare. Unul din miniștrii a comunicat unui redactor dela „Yeni-Gazette” că sunt gata pregătite următoarele proiecte de legi cari vor trebui să fie supuse aprobării camerei: 1) Crearea unei miliții naționale, 2) modificarea legii de recrutare și aplicarea ei la mohamedani, 3) reforma legii de pensii, 4) regularea soldelor, 5) avansarea și limita de vârstă, 6) reforma școlii de stat major, 7) serviciul la tropă al ofițerilor de stat major, 8) redarea serviciului obligator de linie la Yemen, Hedjaz și în alte teritorii depărtate, 9) mobilizarea anuală a rezervei și rezerviștilor pentru exerciții, 10) exercițiile de tir și manevrele anuale, 11) chibuzarea ofițerilor necesari cari servesc în Germania, 12) creditul bugetar anual pentru toate reformele.

Boicotul în Turcia.

Boicotarea mărfurilor austriace în Turcia continuă. Guvernul otoman nici nu încearcă, dar nici nu i-ar putea împiedeca. Comitetul de boicotare a împărțit manifeste prin cari publicul este îndemnat să ocolască mărfurile austriace și li se indică numele negustorilor dela cari pot țargui.

Renașterea Bulgariei și Ferdinand I-ii.

După detronarea prințului de Battemberg, învingătorul sârbilor la Slivnița, Stambuloff și partizanii săi au chemat la tronul principatului pe Ferdinand de Gotha, pe atunci colonel în armata austriacă.

Tatăl prințului Ferdinand era general în armata imperiului austriac. Mama sa era fiica regelui Franței, Louis Philippe.

Când a venit pe tron, prințul a avut mult de luptat până să-l recunoască Rusia ca domnitor. La aceasta a lucrat foarte mult împăratul Austriei.

Ministrul care a contribuit la consolidarea domniei lui Ferdinand a fost Stambuloff, dictatorul Bulgariei.

Stambuloff recunoscuse cât de fatală era influența rusă în Bulgaria. El care a fost unul din eroii revoluției bulgare dela 1877, s'a rezignat la toate nedreptățile agenților Tarizmului.

Bulgaria de-abia scăpată de sub jugul Turciei, devastată de bașbuzuci în timpul revoluției și al războiului, fără armată, fără bani, fără nimica, la început avea nevoie de ajutorul Rusiei. Cea mai mare parte din ofițeri până la 1890 erau ruși. Dar după 1890 influența Rusiei a început să fie tiranică.

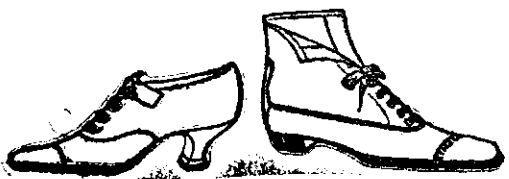
Stambuloff, împreună cu prințul Ferdinand au contribuit la slăbirea influenței ruse, și în timpurile din urmă la emanciparea totală.

După omorârea lui Stambuloff, situația prințului

Szimonidesz și Raduch

pantofar

Kolozsvár, Vesselényi Miklós utca 4.

Își recomandă on. public din loc și provincie, marfa lor de prima calitate, care se bu- **ghete** pentru picioare cură de bună reputație. Fac **ghete** bolnave, mai departe **ghete moderne de copii, bărbați și dame din cel mai bun material și cu prețuri moderate.**

.. Pentru comanda din provincie rugăm să ni-se trimită de model o ghietă veche ..

Ferdinand s'a zdruncinat, dar partidele au început să se apropie de coroană.

În tot cursul domniei sale Ferdinand s'a arătat un încus diplomat și un bun militar. El a dat forța armată a Bulgariei de astăzi. A făcut prin politica sa ca vasalitatea Bulgariei să fie numai formulă, și a lucrat ca politica bulgară să fie conformă cu interesele Austriei în Balcani.

Buigarii sunt înainte de toate un popor practic. Ei nu sunt dinasticii de loc. Iubirea către tron nu e așa de tare, — la aceasta contribuie și puternicul curent socialist care cucerise Bulgaria — și dominând asupra unui popor puțin dinastic, meritele prințului Ferdinand rees mai mult la iveală.

În mai multe rânduri, Ferdinand prin tactica sa a scăpat Bulgaria de un războiu cu Turcia. Subt regimul absolutist, Abdul-Hamid căuta să-și mărească influența în imperiu prin războaie cu statele mici, pe cari desigur le învingea.

De la 1900 începe o armată de 200 mii de oameni staționa la hotarele Bulgariei, gata de luptă. Abdul-Hamid la cel mai mic incident căuta să declare războiul Bulgariei, mai ales după înfrângerea Rusiei în războiul cu Japonia.

În acest timp prințul Ferdinand s'a apropiat de Austria, și a scăpat statul său de o înfrângere sigură. Și pentru aceasta a căutat să aibă o armată puternică, singura garanție pentru existența unui stat.

Actul dela Târnova i-se datorește în mare parte prințului Ferdinand, astăzi „țarul Bulgarilor“.

I-s'au adus multe acuzații cu această ocazie, dar ori cum, nu era un moment mai favorabil pentru declararea independenței.

Dacă întărirea Turciei era imposibilă declararea independenței. Când Turcia era slăbită de răniile vechiului regim, când Austro-Ungaria dădă o aliață pentru anexarea celor două provincii Ferdinand nu putea amâna fără pericole mari, declararea neașteptării statului său.

Cu toată nedumerirea ce declararea independenței a cuprins spiritele din Bulgaria, se poate vedea o ieșire norocoasă din acest labirint de interese, ori, demnități lezate. Regele Ferdinand a făcut tot ce putea face cu mai puține sacrificii.

Din străinătate.

Un discurs al lui Stolypin în dumă. *Petersburg*, 19 Decembrie. Primul ministru Stolypin zice că nu se poate planta drapelul unei libertăți aparente numai pentru clasele superioare fără a se cugeta și la clasele inferioare. Avem datorita de a scăpa poporul de sărăcie, de ignoranță. O puternică posesiune individuală este necesară pentru renașterea împărăției noastre pe temelii principiilor puternice monarhice și este un obstacol al mișcării revoluționare. Toate silințele guvernului trebuie să fie îndreptate spre ridicarea forțelor productive ca unica sursă a unei stări în țară prin favorizarea muncii individuale și a posesiunii individuale.

Turcia cedează Creta în schimbul Ciprului. Într-o telegramă din Constantinopol al ziarului »Sabach«, se aduce știrea cumcă consiliul de miniștri și marele vizir au făcut un memoriu, în care încheie un tratat secret cu Anglia acordându-i Creta în schimbul Ciprului.

Aceasta desigur are loc pentru prietenia cu Anglia răzgâie pe turci. Declarația ziarului »Sabach« e foarte serioasă și ne așteptăm la o nouă ocupație engleză a Cretei.

Anglia a urmărit întotdeauna o politică de interese în Balcani, cu toate declarațiile sentimentale de »drept al Ginților«, »echilibrul european« ce oamenii politici ai săi nu lasă ocazia să nu le pronunțe, când vine pe tapet chestiunea Orientului.

Credem că e necesar ca să spunem câteva cuvinte asupra modului și împrejurărilor în cari a fost ocupat Ciprul.

După războiul ruso-turc dela 1877, știm că

Anglia a luat partea Turciei la congresul din Berlin.

Rusia a luat Batumul, Kara și câteva teritorii dealungul mării Negre. Turcia pentru prietenia ce i-a arătat englezii le-a cedat Ciprul ca semn de recunoștință ca „să fie ocupat și administrat de ei“.

Ciprul ocupă o poziție foarte importantă pentru apărarea canalului de Suez, căci pe atunci Anglia n'avea încă Egiptul.

Se poate presupune ocuparea Cretei de englezi? Și dacă Turcia consimte la aceasta, poate Anglia să facă cu ea, cum a făcut cu Ciprul la 1878? Desigur că Anglia face totul pentru interesele ei.

Nu știm întru cât e de adevărată știrea ziarului Sabach, dar constatăm că costă scump prietenia Angliei. Noi de exemplu cari n'avem aici o insulă în marea Mediterană cu greu am putea câștiga prietenia Angliei.

Vorba bieșilor greci, cari au fost de mai multe ori despoiați în acest chip de englezi, (i atimi Anglia) „ceciastita Anglie!“

Izbucnirea războiului între Olanda și Venezuela. Ziarul »Local Anzeiger« i se telegrafiază din New-York:

Republica Venezuela a declarat azi războiul Olandei.

Cauza războiului stă în faptul că în cursul zilelor din urma Olanda a confiscat mai multe vapoare venezuelane.

Berlin. — Se știe că în cursul ultemelor zile conflictul dintre Olanda și Venezuela inase o formă cu totul acută mai ales în urma faptului că Olanda a capturat mai multe vapoare ale Venezuelei.

Ziarele primesc acum știrea că Venezuela a declarat astăzi războiul Olandei.

Regele Petru și moștenitorul. Despre scena petrecută la ultimul consiliu de miniștri între regele Petru și moștenitorul de tron se comunică următoarele: Prințul moștenitor s'a prezentat în consiliu, deși nu era invitat. Intrând miniștri au sîstat dezbaterile și s'a făcut o liniște supărătoare, pe care a întrerupt-o regele rugându-l pe moștenitor să părăsească sala. Prințul Gheorghe a respicit.

— Eu trebuie să fiu aici; trebuie să știm ce se întâmplă aici. Voi lua parte la consfătuiri.

Regele i-a spus apoi, că nu are loc în consiliu decât el și miniștrii, cari responsabili. Moștenitorul însă n'a vroit să cedeze.

— Eu voi fi regele de mâine, am deci dreptul să stau aici.

Și a stat. Un violent schimb de cuvinte a avut loc între rege și moștenitor în vreme ce miniștrii unul câte unul au părăsit sala.

Din Reichsrath.

— Dela corespondentul nostru parlamentar. —

Viena, 21 Decembrie.

Sedința de Sâmbătă din parlamentul austriac a fost cu drept cuvânt un bancrot al politicii comerciale austriace.

Guvernul așternut camerei un proiect de lege, prin care și cere permisiunea de-a încheia tratate comerciale cu țările vecine pe timp de un an. Agrarii încep o goană nebună împotriva proiectului, începând dela »asociația centrală agrară« și se vorbește, că guvernul e parat la mici concesii. Poate jumătate de an va ajunge... Degeaba!

— „Nu încuviințăm aici o singură zi un atare proiect!“ Acesta eră ultimul agrarilor germani și ceilalți agrari le țineau hangul.

Acum însă guvernul se dă învins. Abandonează statele, cu cari încă nu s'au perfecționat pertractările — bine înțeles și România între ele, — și cere permisiunea să activeze provizor, pe timp de 3 luni, tratatul cu Sârbia, cu aceiași

Sârbie, care a manifestat atâta — prietenie pentru Austro-Ungaria.

— Procedura noastră va fi un document de pace — zice emfatic Bienert... Se poate cere o încurajare mai mare pentru Sârbia, care-și vede recompensată dușmănia cu dărnicia?

Dar România? N'a trecut prilej, să nu-i declare guvernele noastre dragostea și mulțămia lor pentru ținuta ei prietenească. Și recunoștință? România nu-și va putea exporta produsele la Austro-Ungaria, pe când noi uzăm fără sorpușul de clauzula națiunii celei mai favorizate.

Sesiunea camerei s'a încheiat Sâmbătă la ora 10 și un sfert, spre a se relua dezbaterile abia după anul nou. S'a ales o comisiune specială pentru deliberarea celui mai important proiect de reformă socială, a asigurării sociale și dezbaterile comisiunii s'au declarat de publice.

Organul dep. Kramarz, „Dew« aduce știrea, că se prepară o rallye a partidelor parlamentare cehești într'un club nou, care, ferindu-se de extreme, va purta o politică națională și va reprezenta interesele stării de mijloc.

NOUTĂȚI.

ARAD, 22 Decembrie n. 1908.

— Dna Agatha Bârsescu-Radovici a sosit azi în Arad. D-sa și-a terminat turneul prin Ardeal. Ultimele reprezentațiuni au fost Sâmbătă în Abrud și Duminecă și Luni în Brad. În amândouă aceste centre românești, marea artistă a fost primită cu multă căldură. În Abrud a fost găzduită la dna Ana Filip, iar în Arad la familia Dr. P. Opișca. Frații din Abrud au avut gentileța să lase întru întâmpinare până la Zlatna.

Dna Bârsescu a plecat azi cu trenul aceluși dela 4 la Berlin.

— **Achitați.** Tribunalul din Alba-Iulia în urma pertractării, care a ținut 2 zile (19 și 20 l. c.) a achitat pe toți acuzații (din Blaj) cari au fost acuzați pentru cântarea imnului nostru »Deșteaptă-te Române«. Apărarea a susținut-o cu entuziasm și cuminenție Dr. Iuliu Maniu și Camil Velican.

— **Învingerea românilor în reprezentanța orașului Beiuș.** În 14 l. c. s'au ales membrii comitetului comunal din Beiuș, pentru periodul viitor, suferind partidul domnilor (șusteri) mare înfrângere. Biruitoare a fost alianța română-socialistă, la conducere fiind valorosul avocat român Dr. Gavril Cosma.

— **Școala din Martinești** (lângă Orăștie) Gazetele din Budapesta aduc știrea mincinoasă că școala din Martinești ar fi fost peste noapte demolată și pajura ungară, impusă prin noua lege, nimicată.

Contrar acestor știri mincinoase și tendențioase aflăm dela biroul din Martinești, că din toate numai atâta e adevărat, că pajura a fost dată jos din cui, dar apoi impusă la loc. Despre lucrul acesta neîsemnat s'a făcut însă raport la Deva, iar de aci s'a răspândit știrea mincinoasă, ca toate știrile ce ating ori privesc pe români.

— **Agatha Bârsescu în Oravița.** »Progresul« scrie: Nelătrăcuta noastră tragediană, dna Agatha Bârsescu-Radovici, a jucat în două seri în Oravița, cu succes desăvârșit. Publicul extasiat i-a făcut ovaiși, cum rar s'a mai pomenit. A decins în »Interventenzimmer« al societății cântor ferate de stat. Dl Dr. M. Gropșanu, președintele

Fabrica de spălat cu aburi

„KRISTALY“

Kristaly gözmosó gyár, Kolozsvár, Pályaudvar.

Cu mașinăriile sale cele mai moderne, aranjată cu puteri electrice, spală, calcă și curăță albituri bărbătești și de dame, și tot felul de lingerie cu prețuri moderate.

— La o sumă ce trece peste zece cor., pachetul se retrimité porto-franco. —

casinel și al corului rom. din localitate, a dat masă în cinstea înaltului oaspe, invitând pe câțiva fruntași, între cari bătrânului avocat, domnul Baltazar Munteanu, încă îi revine o parte însemnată din meritul reușitei acestui festival rar. Remarcăm cu vesellie, că publicul nostru și de astădată a fost la înălțime, cum arătam și în primul articolul nostru de astăzi. Nădăjduim că și din alte părți vom auzi asemenea vești îmbucurătoare!

— **Confiscarea numărului jubilar al »Gazetei«.** La ordinul procuraturii din Târgu-Mureșului judele de instrucție dela tribunalul reg. din Brașov, Császár, dimpreună cu notarul său, s'a prezentat Vineri seara în localul redacției »G. T.« și a cerut pe baza ordinului primit să i-se predea materialul cules (zațul) al numărului jubilar, precum și exemplarele, câte se află în depozitul redacției din acest număr. În ordinul adresat judelei de instrucție dela Brașov, procuror ul din Târgu-Mureșului spune, că dificultează mai multe părți din cuprinsul numărului jubilar al »Gazetei«. Încât pentru materialul cules l'a dat să cunoască judelei, că acesta a fost deja împărțit îndată după aparițiunea numărului jubilar. După confiscarea exemplarelor aflate, Császár a încheiat un proces verbal cu redactorul responsabil al ziarului.

Cetitorii noștri, cari cunosc conținutul numărului jubilar, și cari știu, că în mare parte este o cronologie a vrednicilor Mureșeni, își pot pune întrebarea justă, că oare nu s'a greșit biografia vre-unui atâlp de pe lângă »Gazeta«, ori nu s'a greșit smul nașterii vre-unui colaborator. Dar prietăii poate se obvină și din împrejurarea, că în numărul jubilar sunt și articoli scriși cu litere cirtite, pe cari procurorul nu-i înțelege.

— **Di A. D. Xenopol, sărbătorit de studenții români din Paris.** — Savaatul profesor universitar di A. D. Xenopol, decanul facultății de litere din Iași, a fost invitat la un banchet de către Asociația studenților români din Paris.

Di A. D. Xenopol a vorbit cu această ocazie despre rapoartele noastre cu străinii.

După dânsul poeta Riris, soția dîi A. D. Xenopol, a citit câteva poezii.

— **Năzuință laudabilă.** Reuniunea învățătorilor bănățeni cu sediul în Timișoara, aranjază o loterie de obiecte, în scopul întemierii unui conviciu la Timișoara. Este dorința caselor noastre de păstrare și a tuturor bărbaiilor noștri de bine a sprijini nobila năzuință a bravilor noștri învățători, răsucărând lezarile cari s'au trimis zilele acestea. Câți ac aveă să primeze pilda vrednică a bravilor noștri învățători!

— **Hramul bisericii Sf. Nicolae din Schelei Brașovului** s'a serbat și anul acesta cu mare pompă bisericască. Serviciul divin și parastasul intra memoria numeroșilor și marilor binefăcători ai bisericii a fost oficiat de preoții V. Voinea, Dr. V. Saftu și I. Prișcu, iar cântările liturgice și funebrele au fost executate în mod înălțător de corul mixt al bisericii Sf. Nicolae sub conducerea dîi prof. G. Dima. La serviciul divin și la parastas au participat numărôși parochieni, elevii școlărilor secundare și reprezentanții bisericii Sf. Adormiri din cetate. După înconjurarea bisericii în procesiune, s'a împărțit între parochieni colivă și colac.

— **Catastrofă în tunel.** Liniu ferată în tinutul muntos dintre Limoges și Brive, în Franța, s'a construit în 1890 costând o sumă enormă, deoarece numai între stațiunile Uzerche și Akasac sunt 13 tunele. Într'unul din aceste tunele — Pouchi — s'a întâmplat zilele trecute o catastrofă groaznică, despre care se aduc amănunte înfiorătoare. Câteva vagoane a unui tren de marfă, ce suia pe linia piezișă spre Uzerche, s'au desfiat urmând la vale spre tunel cu o repeziune nebună. În momentul acela a intrat în tunel și trenul de persoane dela Brive, ce urma trenului de marfă. Aci s'a întâmplat o groaznică ciocnire în urma căreia dintre pasageri ab 2—3 au putut scăpa cu viață. Vagoanele trenurilor s'au a-

prins producând o căldură atât de mare încât numai, cu greu s'a putut pătrunde în tunel. Mai teribil a suferit mașinista: el a apucat sub locomotiv, de unde nu era chip să-l fi putut scoate. Văzând că toate sforțările de scăpare sunt zadarnice și făcâra focului se apropie, se rugă cu disperare: „dacă nu mă puteți scăpa, omorâți-mă!“ Într'aceea fumul și căldura a devenit atât de mare, încât îndrăzneții salvatori au trebuit să iasă din tunel. Nenorociții pasageri și mașinista au pierit în flăcări. Ancheta făcută a constatat că vagoanele trenului de marfă fiind niște hodorogă vechi și slabe au cauzat nefericirea asta groaznică.

— **Dela academia franceză.** Academia franceză a fixat pentru ziua de 18 Martie 1909 st. nou alegerea candidaților la fotoliul lui Gebhart și la acela al lui Halévy; la 1 Aprilie acelaș an alegerea candidaților la fotoliurile lui François Coppée și Boissier; iar la 27 Mai acela a candidaților la fotoliul cardinalului Mathieu și la acela ocupat de Victorien Sardou.

Secretarul perpetuu al academiei comunică »nemuritorilor« scrișorile prin cari dîul Stéphen Liegeard își anunță candidatura la fotoliul cardinalului Mathieu, iar dîul Emile Bergerat la acela ale lui Gebhart, Halévy, François Coppée și Boissier.

— **O ceartă în familia Wagner.** Șeful de orchestră din Bayreuth, Baidler, ginerele d-nei Cosima Wagner e pe punctul de a părăsi teatrul wagnerian spre a se instala la München. Baidler, care a înat în căsătorie pe Isolda Wagner, e ceartat de doi ani cu soacra sa pentru motive artistice și rapoartele au devenit așa de încordate între ambele familii în cât azi e inevitabilă o separațiune completă.

— **Copiii în armata engleză.** În povestirile lui Edmond de Amis se amintesc de mulțori fapte de adevărat eroism, săvârșite de micii copiișii italieni. Cine nu-și aduce aminte de istoria Micului Toboșar, care a îndrăznit până la lacrimi anti copiiișii noștri?

Folosul ce-l pot aduce copiii într'un războiu este incontestabil, mai ales în ce privește spionajul.

În România și ceva mai târziu în Germania s'a introdus instrucția militară în școlăle primare. Aceasta s'a făcut mai mult cu intenția de a veni în ajutorul dezvoltării și întăririi fizice a copiilor. În România în special s'a avut în vedere și asigurarea serviciului militar de mai târziu.

La ajutorul ce-l pot da copiii trupelor în caz de războiu încă nu s'a gădit nimenea. De aceea micii drobanți nu au nici un rol în armata română.

Ideia de a se folosi de ajutorul copiilor în armată a fost născocită de englezi. În Anglia este la ordinea zilei reorganizarea armatei. Strigătul de alarmă al lordului Roberts — cu toate desmintirile ce se dau — a avut un puternic răsunet în Anglia.

Fiind vorba de inovațiuni, una dintre acestea este și introducerea copiilor în armată.

Generalul Baden-Powel din Mateling a venit cu această idee.

El a fost aprobat de cercurile militare ca și de părinți și de pedagogi.

S'a înființat în chipul acesta o trupă de copii, cari au însărcinarea de a spiona mișcările trupelor, a învăța cărările ascuase prin desișul pădurilor și a da informațiuni și ordine dela o trupă la alta.

La această trupă se prezintă copii din întreaga Anglia. Ei fac întâiu câteva luni de exerciții în Londra, apoi, în timp de trei luni, cuceră insulele Britanice spre a cunoaște locurile. Cu întreținerea și instrucția școlară și militară în acelaș timp — se îngrijește statul.

Mai târziu acești copii, când vor ajunge la vrăste legale, vor fi primiți în corpul ofițeresc.

— **În amintirea Drului Radovici.** »Vilto- rul« scrie: În luna Mai, câteva zile după tragicul sfârșit al neuitatului nostru prieten Dr. Ioan Radovici, ziarul »Vilto- rului« adresându-se tuturor

celor cari îl cunoscuseră, îl stimaseră și îl regretau fără să fi avut măcar mângâierea de a depune o floare pe mormântul bunului lor prieten, a deschis o listă de subscripție pentru alcătuirea unui fond care să fie încredințat »Societății pentru profilaxia tuberculoșei«, operă de înaltă și nobilă umanitate căreia el îl consacrase o bună parte din prodigioasa sa activitate și din admirabila sa putere de inițiativă.

Fondul acesta aveă să servească la premiarea celor mai bune lucrări românești privitoare la profilaxia tuberculoșei.

Numărôșii amici și admiratori ai Drului Radovici au răspuns cu dragă inimă la apelul nostru, iar din obolul lor s'a strâns suma de 8585 de lei.

Socotind însă că o sumă atât de importantă se poate întrebuința cu mai mult folos la o altă operă de binefacere, ziarul »Vilto- rului« a hotărât a veni cu ea în ajutorul construirii unui »Dispensar de tuberculoși«, care se va construi la Ploiești, orașul natal al Drului Radovici și care va purta numele regretatului nostru prieten.

Ne adresăm deci tuturor celor care au binevoit să subscrie la fondul Dr. Radovici și îl rugăm ca în termen de 15 zile cel mult, să binevolască a ne răspunde dacă acceptă ca donațiile lor să fie întrebuințate la această mare operă de binefacere.

Donațiile celor cari nu acceptă propunerea noastră sunt ținute la dispoziția donatorilor pentru a fi restituite. Cei cari nu ne vor răspunde în termen de 15 zile, vor fi considerați că acceptă noua întrebuințare a fondului, și ca atare obolul lor va servi la construirea »Dispensarului de tuberculoși Dr. I. Radovici«.

— **Prelegeri publice.** Din însărcinarea comitetului despartământului Brașov al »Asociațiunii« s'au ținut alături prelegeri publice în comunele: Stupini, Hăghic și Arpăc. În Stupini au preles membrii comitetului Dr. A. Bogdan și N. Furnică, iar în comunele Hăghic și Arpăc dîi prof. N. Bogdan și V. Neguțu. Prelegerile s'au ținut cu ajutorul skiopticonului. În toate trei comunele a asistat la prelegeri o mulțime mare de popor, care a urmărit cu un deosebit interes expunerile prelegătorilor.

— **O familie întreagă asfixiată de gazul alerian.** »Gazeta Transilvaniei« scrie: O îngrozitoare catastrofă, căreia a căzut victimă o întreagă familie de muncitori harnici și cinstiți, s'a întâmplat Vineri spre Sâmbătă noaptea în locuința suterană din casa cu un etaj a proprietarului Beldi din str. Climitriului 10 a. în locuința suterană a acestui edificiu, constătătoare din două odăi, locuia cizmarul ungar Nagy Gábor cu soția lui Ana născută Kozma și cu fetița lor în etate de 5 ani, Eszter. Catastrofa, întâmplată din cauza pătrunderii gazului alerian în locuința familiei Nagy, în urma căruta întreaga familie a fost asfixiată, s'a descoperit deabî a doua zi pela prânz. O servitoare, care venise pentru repararea unor ghețe în locuința cizmarului Nagy, găsind ușa locuinței încuiată și după ce a bătut de mai mulțori în ușă, s'a uitat prin fereastra ușei în interiorul locuinței, pentru a se convinge dacă cumva locuitorii sunt sau nu acasă. Spre surprinderea ei observă zăcând în pat nemîșcată și cu gura deschisă pe fetița Eszter. Bătând din nou la ușă și văzând că nu se mișcă nimeni, servitoarea a alarmat pe locuitorii casei, cari presimțind o nenorocire, au avizat imediat poliția. Presentându-se un comisar de poliție și deschizându-se cu forța ușa, polițiștii și vecinii, cari se strânseseră în curtea casei, au fost loviți în față de mirosul penetrant al gazului alerian, care ieșea din locuința nenorocitei familii. În acelaș moment observară zăcând în mijlocul odăii înclășiați în brațe și fără viață pe cizmarul Nagy și soția sa, iar în pat zăcea nemîșcată fetița.

Medicul sosit la fața locului a constatat moartea celor trei victime, pricinuită de asfixierea prin pătrunderea în casă a gazului alerian. Pe fața și mâinile soției cizmarului s'au constatat rănii și zgârieturi, provenite din mușcătură. Se crede, că între soții Nagy, trezindu-se din somn, bulmă-

ciși de răspirarea gazului otrăvitor, a avut loc o luptă nebună pentru a-și mântui viața, o apariție de altfel obișnuită între cei, cari stau să moară asfixiați. După constatarea celor întâmplate, cadavrele au fost transportate în casa rece a spitalului.

Despre cauzele acestei grozave catastrofe, cari încă nu sunt deplin constatate, ne-am putut culege următoarele informațiuni. Gazul aerian nu este introdus în edificiul din strada Cimitirului, este însă condus prin țevi pentru luminarea străzii. În urma cercetărilor făcute de experți la fața locului, s'a constatat că țevile așezate în strada Prundului în fața caselor Simai și Avrigescu au crepături, prin cari evaporând gazul a pătruns probabil în țevile, prin cari se scurge apa murdară din casele din strada Cimitirului. Se crede că gazul aerian, ajungând prin țevile aceste până în fața casei din strada Cimitirului 10 a, și-a făcut drum prin pământul și zidul casei și a pătruns noaptea în cantități mari în locuința familiei Nagy.

Regretele pentru nenorocita familie, care s'a bucurat de o bună reputație la toți vecinii, sunt unanime. Mare este însă și consternarea locuitorilor, a căror viață este expusă atât de ușor unor astfel de catastrofe. Este cererea generală și îndreptățită, ca cei cari sunt responsabili pentru sănătatea și viața locuitorilor orașului, să ancheteze cu toată severitatea cazul și să ia măsuri întinse pentru evitarea în viitor a unor astfel de nenorociri grozave.

— Apel. Ni se cere publicarea următoarelor: În preajma Anului-nou ne permitem a adresa un călduros apel către toți iubitorii culturii poporului român să binevoiască a-și răscumpăra cât mai mulți felicitările de Anul-Nou în folosul Muzeului Asociațiunii.

Mijloacele materiale de cari dispune Muzeul sunt așa de restrânse, încât înzestrarea lui înainteașă foarte încet, și aceasta e o mare pierdere pentru noi, căci prețioasele obiecte de însemnătate etnografică, cari sunt o comoară a trecutului nostru și tot atâtea mărturii ale unei vieți culturale caracteristice, dispar neînțeles sau sunt adunate cu sârguință de străinii cari dispun de mai multe mijloace materiale și cari știu aprecia deosebita lor importanță. E timpul suprem să ne îngrijim ca măcar o parte dintre aceste comori populare să le adăpostim în Muzeul primei noastre instituțiuni culturale.

Facem deci un apel călduros către toți căruțarii români să contribuie cu răscumpărarea felicitărilor de Anul-Nou la înzestrarea Muzeului nostru național.

Numele donatorilor se vor publica în ziare și în revista „Asociațiunii”. Sibiu, 20 Decembrie 1908. I. St. Șulțu, prezident. Oct. C. Tăslăuanu, secretar.

— Bibliotecă vândută la mezat. Zilele trecute s'a vândut la Londra, la mezat, admirabila bibliotecă a lordului Amherst pe preț de 250.800 lei.

Cel mai înalt preț — 51.200 lei — a obținut un exemplar din „Bible Magazine” care în 1884 a fost vândut pe 11.500 lei! În anul 1897 exemplarul aparținând pe atunci lordului Asburnham și tipărit pe hârtie velină a fost vândut pe 100.000 lei.

O carte xilografică foarte rară „Apocalypsis S. Icanis” conținând 48 de pagini a obținut prețul de 50.000 lei, cu toate că în 1837 același exemplar n'a putut obține decât 12.000 lei.

În sfârșit Biblia lui Carol I, tipărită la Cambridge, legată în catifea roșie brodată cu argint, și care e într'o admirabilă stare a fost adjudecată asupra unui librar pentru suma de 25.000 lei.

De asemenea s'a vândut pentru suma de 13.250 lei un exemplar din „Catholicon” de Bulbris de Jannu, tipărit de Gutenberg; iar pentru 15.000 lei un tratat coprinzând arta de a dresa păsările de pradă, destinate la vânatoare, și care a fost tipărit în anul 1496 la Westminster.

x Recunoștință. Stm. domn I. Triska, Cluj. Atât cu tonurile plăcute și curate cât și cu expunerea pianului sistem Wirth cumpărat dela d-ta suntem deplin satisfăcuți. Îl recomandăm liniștit oricui. Cu simla Albert Sipos, șef de vamă sup.

Alte procese noi.

Politiștii în redacția „Tribunei”.

Abia sunt câteva zile de când oamenii poliției ne încălcară redacția și atelierul și azi avurăm din nou onoarea cu dâșii.

Ofițerul poliției Dr. Mikes însoțit de doi detectivi a venit pe la 5 seara în redacție, cerând manuscrisele a două articole „Meetingul din Băcău” apărut în numărul dela 19 Nov. a. c. și „Crișă orientală” apărut în numărul dela 4 Noembrie a. c. Redactorul nostru responsabil dl. Constantin Savu, refuzând să le dea manuscrisele — pentru că nici nu le avea — ei au procedat la obișnuita lor percheziționare, care, firește, n'a dat nici un rezultat.

Va să zică alte două procese noi. Provocările guvernului merg deci crescând. Luăm la cunoștință. Va veni odată și ziua de plată.

Ultime informațiuni.

— Prin telefon. —

Budapesta, 22 Decembrie.

Comisiunea băncii naționale ungare a ținut azi la ora 11 o ședință sub președinția contelui Batthyány. Deputatul Holló stăruie, ca, până la mijlocul lunii Ianuarie comisiunea să aducă o hotărâre definitivă în chestiunea băncii. Széll propune ca hotărârea definitivă să se amâne până în jumătatea a doua lunii Februarie. Contele Teleky și profesorul universitar Földes se alătură la propunerea lui Holló. Ministrul Wikerle aderă la propunerea lui Holló, cu condițiunea însă, ca o hotărâre definitivă să nu se ia în Ianuarie, decât în caz de situație politică favorabilă.

Camera a ținut azi o ședință formală, trădând la cunoștință proiectele de lege propuse în camera magnașilor. Raportorul comisiei financiare a prezintat proiectul reformei dărilor. La sfârșit deputatul Nagy Gy., a interpelat în chestiunea sporirii contingentului de recruți, ce se proiectează la Viena.

Circulara lui Apponyi.

Azi s'a expediat dela ministerul de instrucție circulara ministrului Apponyi către toți inspectorii de școală, în care aceștia sunt îndrumați să urmărească cu zelosă atențiune sporul ce se realizează în școlile confessionale în studiul limbii ungurești. Apponyi le amintește cu acest prilej inspectorilor, că legea de instrucțiune pretinde dela absolvenții școlilor populare cunoașterea temeinică, în scriere și grai, a limbii ungurești. Împotriva învățătorilor, cari n'ar putea arăta rezultate mulțamitoare în aceasta privință, inspectorii sunt îndrumați să pornească fără întârziere cercetarea disciplinară.

Wekerle la Viena. Primul ministru a plecat azi la Viena. Calătoria lui e viu comentată în cercurile politice.

BIBLIOGRAFIE.

„Anuarul băncilor române pe 1909”. Anul X. Redactor: Constantin Popp, Sibiu. Tiparul tipografiei arhidiecezane 1908.

Acest „Anuar” binecunoscut și apreciat în cercurile băncilor noastre a apărut în zilele acestea cu un cuprins mai bogat ca în anii trecuți. Se extinde pe 12 coale tipar, din cari coala primă cu obișnuita parte calendaristică, iar 11 coale ocupă șematismul așezămintelor noastre financiare-comerciale. Coala primă conține pe lângă calendar încă următoarele notițe folositoare: Mărimea normală a bancnotelor; Terminul ultim pentru rescumpărarea și retragerea din circulație a notelor de stat și a bancnotelor vechi în valuta

austrică; Timbre de documente; Chel pentru calcularea intereselor; Frațiunile comune mai obișnuite transformate în fracțiuni decimale; Tragerile la sorți a losurilor; Competința de timbru a registrelor comerciale (cu exemplu); Scala de timbre (I, II și III); Tarif pentru telegrame; Tarif poștal și Monetele diferitelor state.

Șematismul însuși conține în 3 părți Institutele noastre financiare: societăți pe acții și însoțiri și societățile noastre comerciale, în număr de 164, indicându-se la fiecare: firma în toate limbile înregistrate, anul fondării, capitalul soc., prețul acțiunilor, termenul de prescripțiune al cupoanelor, dreptul de vot, semnarea firmei, folie oficiale, numele membrilor din direcțiune și din comitetul de supraveghere și al funcționarilor, Bilanțul și contul profit și pierdere pe 1907; în fine distribuția profitului net și a cotel de binefacere.

Un capitol special este rezervat „Solidarității” și altor instituții de natură economică-financiară parte deja înflințate, parte sub înflințare și înregistrare, după cari urmează „Bilanțul general și Contul Profit și Pierdere general pe 1907”.

La finele „Anuarului” este aceluși o „Tabelă statistică” conținând datele a 147 așezăminte financiare.

Prețul „Anuarului” este, legat în pânză elegantă K 3 + 20 fil. porto; comanda se primește la administrația „Revista Economică” în Sibiu: Nagyzeben.

— Cuvântări diverse cu conținut religios-moral, didactic și social-național de Moise N. Pacu doctor în drept, avocat, profesor pensionar, fost deputat și senator. Galați. Tipografia „Buciumul român” Petru P. Stănescu. Prețul unui ex. 3 lei.

Economie.

O revistă de specialitate despre boicotul din România. Revista „Magyar Vaskezeskedés” o revistă de specialitate pentru industria de fer ungară se ocupă la loc de frunte cu veștile de boicot din România, concludând că prin acest boicot se dă o lovitură catastrofală acestei industrii, a cărei piață e exclusiv în orient.

— În vremea cea tristă rea ni-a ajuns — zice „M. V.” — acest boicot. De ani de zile exigențele interne sunt în scădere, așa că fabricile de fer și mașini ungare, pentru a nu sistă munca și a nu aservi pe muncitorii, se rezămasu exclusiv pe export. Un rezultat imediat al acestui boicot va fi o deprimație de natură incalculabilă în urmările ei. Se va rupe tocmai în două o muucă de decenii ne mai vorbind de speranțele ce se legau de debușeele noastre în orient, căi merg toate în fum...

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Budapesta, 21 Decembrie 1908.

INCHEIEREA la 1 ORĂ și jum.:

Orâu pe Aprilie 1908 (100 kg.)	25 06—25 08
Săcară pe Aprilie	20 48—20 50
Cucuruz pe Maiu	14 62—14 64
Ovăș pe Aprilie	17 14—17 16

Prețul cerealelor după 100 kg. a fost următor

Orâu nou

De Tisa — — — —	24 K. 75—25 K. 70
Din comitatul Albel —	24 > 55—25 > 45
De Pesta — — — —	24 > 65—25 > 55
Bănățenească — — — —	24 > 70—25 > 60
De Bacica — — — —	24 > 75—25 > 70
Săcară — — — —	20 > 10—20 > 30
Orzul de nutreț, cvalit. I.	16 > 25—16 > 45
„ de cvalitatea II.	15 > 85—16 > 15
Ovăș de „ I.	17 > 30—17 > 55
„ „ „ II.	17 > 00—17 > 30
Cucuruz — — — —	14 > 00—14 > 20

Poșta Redacției.

I. Serafin, Sarajevo. „Revista teologică” Sibiu (Nagy-Szeben) str. Măcelarilor Nr. 45. Prețul pe un an 7 cor. Salutări.

Redactor responsabil Constantin Savu.

Editor proprietar George Niebla.

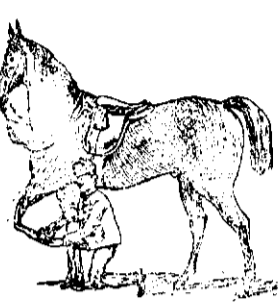
Se caută în condițiuni favorabile dela
ianuarie 1909

Un candidat

la cancelaria dlui **Mihail Veliciu**, adv.
Chișineu (Kisjenő). Reflectanții să se adre-
eze direct.

Făurărie și potcovărie nouă.

Am onoare a încu-
noștință on. public din
loc și jur posesor de
ca, că am deschis

făurărie și potcovărie

In Strada Nador Nr. 4
(in casa Nemess Géza).

Pregătesc tot felul de **potcoave igienice**,
a dorință potcovesc și în grajd acasă, primesc
potcovi lunar, cu prețurile cele mai mode-
rate, precum și pregătirea a orice soi de tră-
nari domnești moderne.

Angajându-mă la aceasta, rog binevoitorul
sprijin al on. public.

Cu distinsă stimă

Schreiber Ferencz

potcovar diplomat și specialist.

Recomandat de ministrul de culte și instrucție!
— Multe recunoștințe —
ZWÖRNER B.
PREPARATORUL DE ÎMPĂIAT ANIMALE
— KOLozSVAR, Rozsa-u. 7 sz. —

Animalele să se trim-
ită cât se poate de
proaspete și nebe-
lite. Trebuie indicat
în ce formă să se în-
tâmpie prepararea;
mamiferelor mai
mari să li-se scoată
intestinele.— Pentru
impachetare soote-
tesc numai cheltui-
ile mele. —
Preparație îngrijită,
artistică, în formă
naturală, lucru
trăinic, prețuri mo-
derate!

**Oltoiuiri
de
struguri**
expediază,
garantând de soi
asortiment bo-
gat, care de ani e recunoscut de primii și cel mai
trăinic:

Küküllőmenti első szőlőoltvány-telep
proprietar: **Caspari Frigyes,**
Medgyes 23. sz. (Nagyküküllő megye).
— Pofitiți și cereți prețuri curente ilustrate! —
Din prețul curent se pot cere scrisori de recuno-
ștință din toate părțile țării; și așa toți cei ce do-
resc să comande pot cere mai întâiu informațiunii
dela persoanele cunoscute așa verbal ca și în scris,
despre încrederea ce pot avea în ferma de sus.

F. STOIBER

mănușer
Str. Cisnădiei. **SIBIU.** (Nagyszeben.)

**Mare depozit de mănuși de piele
glacé, svedeză, Nappa și alte piełuri fine**
dantele de mătasă și de zăbranic, mănuși.
Tot felul de bandajii pentru hernie simple
și duple, diverse centurioane de tot felul,
bandagii, apoi ciorapi de bărbați și de
dame și rufe. **Aparate pentru îndrepta-
rea corpului la copii și fete, cordoane**

pentru - băr-
bați, dela cele
mai - simple
până la cele
mai fine, iri-
gatoare, ma-
țuri de cau-
ciuc, jeturi de
cauciuc și
perinute de
cauciuc pntu
călătoria în -
tren, **ciorapi**
de **cauciuc**,
diferite arti-
cole igienice
de cauciuc
din Franța
pentru - băr-
bați și pentru
dame. Toate

fiind numai de calitatea cea mai bună și
— — în prețurile cele mai ieftine. — —
Moașele au prețul redus!

Grosz Nagy Ferencz,

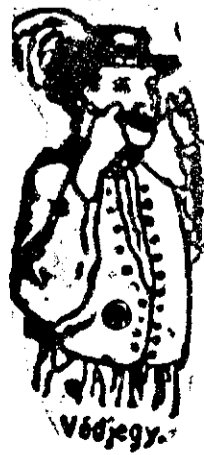
farma-
cist. : : Debreczen : : farmacia : :
<Arany egyszaru>

Numai există reumă!

Cine voește să scape de orice soi de
reumă și de tot felul de dureri externe
să cumpere o sticlă mare din renumitul

Balzam Regesc
(Király Balzsam) al cărui efect vindecător
e recunoscut de medici **1 sticlă mare 2.65**
Cor. cu îndrumare, **3 sticle mari 6.65**
Cor. cu îndrumare, porto-franco cu ram-
bursă. Patentat, în nenumărate spitale de
frunte se aplică ca cel mai bun medicament.

Hajdusági
Bajuszpadró.

MUSTAȚA E FRUMOASA
dacă întrebuințezi
POMADA HAJDUSAG
cea mai bună pentru creșterea și
potrivirea mustețelor, pregătită
din materle neunsuroasă. Efec-
tul se vede foarte iute și
cu siguranță. Scutit prin lege.
Un borcan **50** fil. Prin postă
se trimite numai **3** borcane cu
2.15 Cor. Cu rambursă gratuit.

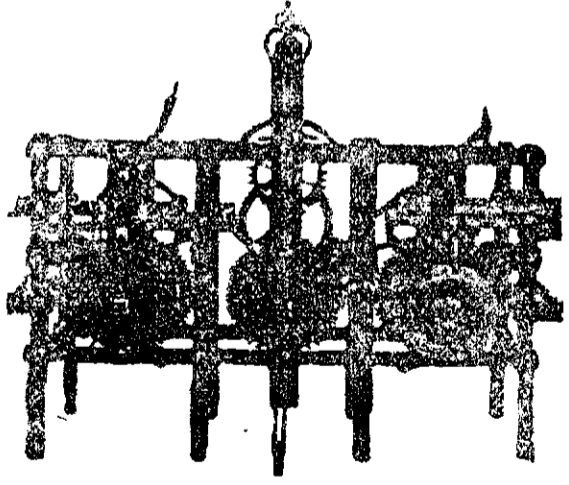
Medicament
pentru văpsirea
părului.
in culori blond, brunet sau negru. Efect la moment.
O singură vopsire e de ajuns, ca părul sau musta-
ța o lună să aibă culoarea ce o dorește. Nu în-
trebuine să se aplică cu medicament pentru ori
și se culoare 4 cor.

Fondată în 1885.

Peterka Lajos

Fabrică de ciasornice de turn, angajată cu contract de capit. Budapesta.
Budapesta IV., str. Bástyá nr. 22.

Prăvălia:
V., strada Váczli nr. 57.

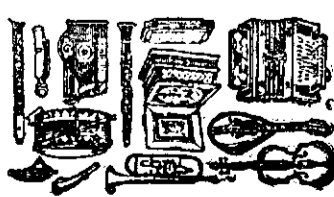

Face pe lângă prețuri mo-
derate și garanție de mai
mulți ani ciasornice de
turn — școli — castele
și casarme, primește de
asemenea și repararea lor.

Fiind chemat mă duc
ori unde în persoană,
budget face gratuit și tri-
mle porto-franco ori cui.

GEORG DÉCSI

măiestru de instrumente muzicale
SIBIU, str. Ocnei Nr. 10.

Magazin de tot felul de intru-
mente muzicale, depozit bogat
de cele mai bune coarde.
Primește și execută prompt tot
felul de comande din provin-
cie, precum reparaază bine și
ieftin orice lucrare ce aparține acestei ramuri.

Un candidat de avocat cu praxă

afă aplicare pe lângă condițiuni favorabile
în cancelaria subscrisului.

Seini, 5 Noemvrie 1908.

Dr. Aurel Nyilvan, adv
Seini — Szinerváralja.

Anunțuri

primește admi-
nistrația »Tribu-
nei«, pe lângă
: prețurile cele :
mai moderate.

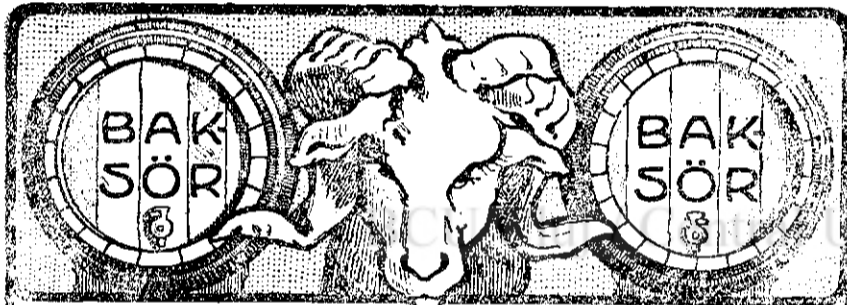
Opawski József

prima fabrică de trăsuri de copii
în Ungaria de sud.

TIMIȘOARA. — Jozsefváros.
Misits utca 2 sz. Hunyadi utca sarok.

Ține în deposit
trăsuri de copii
fabricațiune proprie, dela cele mai
simple până la cele mai impo-
dobite cu prețuri favorabile.

Tot așa primește tot felul de
reparaturi în branșa aceasta.

Nagy-Szent-Miklősi BAKSÖR

VÉRSZEGÉNYEKNEK,
IDEGESEKNEK, SOVÁNY-
SÁGBAN, ÁLMATLANSÁG-
BAN SZENVEDŐKNEK,
GYENGÉLKEDŐKNEK LEG-
ZAMATOSABB, LEGTÁPLÁ-
LÓBB, LEGKEDVELTEBB ITAL.

SÖRFŐZŐ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
NAGY-SZENT-MIKLŐS

TRISKA J.

Primul depozit de piane
din tot Ardealul.

Kolozsvár (Cluj)
Sétatér utca Nrul 10
Recomandă pianurile și
planinele sale provenite din
străinătate precum și
atelierul său de reparaț
instalat din nou, în care pianu-
rile vechi și stricate să re-
pară repede, prompt și estin cu
mijloace moderne.
Pianuri cu chiriți leftine.

Prăvălie nouă de obiecte de argint de China!

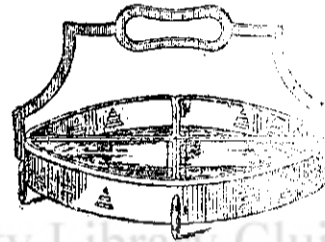
Kolozsvár, Mátyás Király-tér 9

— (fosta prăvălie de bijuterii a lui Nagy József). —

Aduc la cunoștința on. public, că am deschis o

prăvălie de obiecte de argint de China

corespunzătoare cerințelor timpului modern. Țin un mare depozit permanent
de tacâmuri, tave, jardiniere, cabare, ceșuri și tot felul de obiecte de lux,
fasonul cel mai modern. Țin mare depozit din obiectele de Bernsdorf și
Szandrick, t t asemenea obiecte optice. Solicit part. on. public. Cu stîm

Feuerstein Herman

în Cluj (Kolozsvár)
Mátyás Király-tér nrul 9.

— Prețuri solide. —
Preț-curent gratis și frec.
Comandele în provincie se
săvârșesc prompt și solid.

Schuller Gașpar, neguțator de bu- toaie și de doage

PÉCS

E mai presus de orice
concurență prin magazinul
său bine asortat potrivit ce-
rințelor timpului. Face din
materialul cel mai bun

butoaie de vin
de bere și de spirt,
putini și căzi
cu prețul cel mai favorabil.
Depozit permanent în bu-
toaie gata.

La chemare se duce ori-
unde.

LISKAI JÁNOS

turnătorie de obiecte de bronz, aluminium, aramă,
argint și firme.

Kolozsvár, Honvéd u, 36.

Pe lângă prețuri estine se fabrică numere de uși, in-
scripții de uși, table pentru medici și avocați,
execuția cea mai frumoasă.

Mai departe se fac embleme turnate și
și garnituri de morminte, galvanoplastice
și clișeuri după fotografiile sau desemn.

Comandele din provincie se exe-
cută prompt și exact!